นิทานเวตาล ....เรื่องที่ 15

นำเสนอเมื่อ : 9 ธ.ค. 2552

นิทานเวตาล เรื่องที่ 15

แล้วพระเจ้าตรีวิกรมเสนก็เสด็จกลับไปสู่ตนอโศก ทรงดึงตัวเวตาลลงมา และเริ่มออกเดินทางต่อไป ขณะที่ตำเนินไปข้างหน้า เวตาลซึ่งอยู่บนบ่าของพระองค์ก็ชวนคุยขึ้นว่า "แน่ะ ราชะ ขอทรงเงี่ยโสตสดับเถิด ข้ามีเรื่องสนุก ๆ จะเล่าถวาย"

ครั้งหนึ่งในอาณาจักรเนปาล มีนครตั้งอยู่ชื่อนครศิวปุระ และที่นครนี้ พระราชาทรงนามว่าเยาศเกุตุทรงปกครองอยู่ พระองค์มีรัชทเสวกผู้ใกล้ชิดอยู่คนหนึ่งชื่อ ปุรัชญาสาคร และทรงไว้วางพระทัยให้เขาดูแลพราชกิจทุกอย่าง ส่วนพระองค์เองทรงใช้เวลาสำราญพระทัยอยู่กับพระมเหสีคือ พระนางจันทรประภา เวลาผ่านไป พระราชาทรงโดพระธิดาองค์หนึ่งอันประสูติแดพระราชเทวี ทรงตั้งพระนามให้ว่าเจาหญิงศศิประภา พระราชกุมารีพระองค์นี้มีวรรณะอันผุดผองดั่งแสงพระจันทรผู้เป็นประหนึ่งดวงแหศของโลก

จำเนียกราลสืบมา พระราชธิดาทรงจำเริญวัยเป็นสตรีแรกรุ่นมีสิริโฉมงดงามยิ่งนัก วันหนึ่งในฤดูวสันต์ เจ้าหญิงเสด็จชมราชอุทยานพร้อมด้วยนางบาทบริจาริการ่วมคล้อมโดยรอบเพื่อชมการแสดงฉลองฤดูใบไม้ผลิบิน และที่แห่งหนึ่งในอุทยานนี้เอง พราหมณ์หนุ่มคนหนึ่งชื่อมสุวามิน บุตรชายของเศรษฐีใดเขามาเที่ยวดวย,มาณพหนุ่มแลเห็นเราหญิงกำลังเก็บดอกไมอยู่ แซนของนางก็เคลื่อนไหวนั่นดูแลดุมเลยยิ่งนัก แสดงใหเห็นทรวดทรงอันงามจับตาหาที่ติมิได้ ยามนางกรีดกรายนิ้วเด็ดกิ่งดอกไมก็ดูงามสลวยไม่ขัดตา เมื่อหนุ่มนอยมนสวามินใดเห็นนางเขารู้สึกในบัดดลว่านางใดเด็ดเอาหัวใจของเขาไปดวย ทำใหเขางงงวยดวยความรักนางจนแทบจะระบัดสติไว้ไม่อยู่ ชายหนุ่มร้าพึงแกด้วเองว่า "นี่คือนางรตี

(รตี แปลว่า รักใคร่, พอใจ, รื่นรมย์ เป็นชายาของพระกุามเทพ (เทพแห่งความรัก) นางเป็นธิดาของพระทักษะพรหมผู้มีประชาบดี เป็นผู้ที่มีบทบาทเหมือนกับเทรอโฟเดต์ของกรีก หรือวีนัสของโรมัน ในกาลครั้งหนึ่ง พระศิวะทรงเศร้าโศกอยางหนักเนื่องจากพระสตีผู้เป็นชายาของพระองคถกลั่นไจตาย เพราะทักษะบิดาของนางดูหมิ่นพระศิวะ ความเศร้าโศกของพระศิวะโดยไม่สนใจใยดีตอโลก ทำใหเกิดความเดือดรอนไปทั่ว ในกาลนั้นพระสตีไปเกิดใหม่เป็นพระอุมา ธิดาท้าวหิมวัลย ทวยเทพทั้งหลายจึงคิดจะไหนางใดเป็นชายาของพระศิวะ เพื่อจะใดบังเกิดโอรสเป็นเทพแห่งสงครามจะได้ไปปราบศัตรูของทวยเทพ จึงขอความอนุเคราะห์จากพระกุามเทพใหชวยเหลือ พระกามเทพจึงยิงศรดอกไม้ไปที่พระศิวะ ทำใหพระองคลืมพระเนตรขึ้นแลเห็นพระอุมาก็หลงรักนางแลพอรวากามเทพูเป็นผูยิงพรองค์ด้วยบุษปศร ก็โกรธ จึงลืมพระเนตรที่สามเป็นไฟทรดเผาผลาญกามเทพุกลายเป็นจุณไป พระกามเทพจึงไม่มีร่างกาย ไดนามไหม่วาพระอนงค์ (ผู้ไม่มีร่างกาย) ไป นางรตีมีความเศร้าโศกเสียใจมาก ทูลขอสามีคืนจากพระศิวะหลายครั้ง ในที่สุดพระศิวะใหพระกามเทพผงไปเกิดเป็นโอรสของพระกฤษณะในสงครามมหาภารตะซึ่ง พระปรทุมน และใหนางรตีลงไปเกิดเป็นภรรยาลูรซึ่งมายาวดี ดอมานางไดประทุมนกุมารจากทองปลาใหญ่ นางเลี้ยงดูประทุมนมาจนเป็นหนุ และไดประทุมนเป็นสามี เพราะพระนารทฤษีบอกนางว่า นางคือนางรตีในชาติกอน และประทุมนนั่นก็คือกามเทพนั่นเอง รตี มีฉายาตาง ๆ กันดังนี้

๑. เรวา, กามิ, ปรีตี = ผู้ยังให้เกิดความรักใคร่ยินดี

๒. กามปัตนี = เมียของกามเทพ

๓. กามกลา = ผู้เป็นส่วนของกามเทพ

๔. กามปริยา = ผู้เป็นที่รักของกามเทพ

๕. ราคลตา = ไม้เลื้อยแห่งความกำหนัด

๖. มายาวดี = ผู้มีเล่ห์กล

๗. เกลิกิลา =ยวนเสน่ห์

๘. ศฆางคี =ผู้งามทั้งร่าง ฯลฯ)

(ชายากามเทพ) หรือไฉน,นางปรกฏร่างเพื่อมาเก็บรวมรวมมุปผามาลีที่เกลื่อนกล่อนในฤดูสักล์เพื่อเอาไปทำบุษปศรถวายพระมันมถะ (มันมถะ แปลว่า ผู้ก่อกวนใจ เป็นฉายานามหนึ่งของกามเทพ เพราะกามเทพนั้นทำให้หัวใจมนุษยที่ถูกยิงดวยบุษปศรดองปันปวนรัญจวนด้วยความรัก) (กามเทพ) แนเทียว และหรือวานี้คือรัญญานี (นางไม) ที่ปรากฏร่างขึ้นเพื่อกระทำสักการะคอพระวสันตเทพบุตร (วสันตะ, วสันต์ ชื่อทพองค์หนึ่งที่ทำให้เกิดวสันตฤดู หรือฤดูใบไม้ผลบิน)สวยงามยิ่งกวาฤดูใด ๆ เพราะมีธรรมชาติอันตระการตาชวนให เพลิดเพลิน วสันตะเป็นเพื่อนสนิทของกามเทพ ไม่ปรากฏวาเป็นโอรสของใคร) ในฤดูกาลเชนนี้กระมัง ขณะที่ชายหนุ่มกำลังรำพึงแกด้วเองอยูนั้น เจาหญิงก็เหลือบมาเห็นเขาพอดี นางรูสึกเหมือนกับวาเทพแหงความรัก (พระอนงค) ผูหาพระกายมิได้แลวกลับมาปรากฏให้เห็นอีกครั้งหนึ่ง นางจะสิ้งดอภาพที่เห็นเบื้องหนา ลืมเก็บดอกไม ลืมเดลื่อนไหว ลืมหมดทุก ๆ อยาง

ในระหว่างที่บุคคลทั้งสองกำลังจ้องมองกันอยู่ด้วยความรักอันดื่มด่ำหองใหลนั้เอง พลันก็มีเสียงร้องตะโกนเอะอะด้วยความชื่นดุใจ คนทั้งสองได้ยินก็ชะเง้อคอดูว่าเกิดอะไรขึ้น ทันใดก็แลเห็นที่มาแห่งเสียง คือช้างพลายเชือกหนึ่งวิ่งมาแต่ไกลเพราะได้กลิ่นนางช้างมันสลัดเครื่องพันธนาการหลุดออก,เหวี่ยงควาญชางกระเด็น แล่วตะลุยฝ่าไมไสหักไผงผางเลดิลมาตามทาง นางบาทบริจาริการที่แวดอมเจาหญิงอยูอางก็พากันวิ่งหนีเอาชีวิตรอดตดวยความตกใจกลัวสุดขีด แตมนสวามินใดสติดุกอน เขาวิ่งถลันตรงมาที่นาง และอุมนางไว้ในออมกอด นางกอดเขาไวอยางขลาด ๆ ความรูสึกสับสนดวยความกลัว ความรัก และความละอยาย ชายหนุมตระกองกอดนางไวแนน วิ่งหนีไปไดระยะทางไกล พนุษตที่ชางเมามันจะตามมาทัน ในที่สุดนางกำณัลทั้งหลายก็ตามมาทัน กลาวคือยกของสรวลเสริฐพราหมณหนุมเป็นอันมากที่ชวยพระธิดาไว้ แลวพานางกลับวัง แตระหวางทางที่นางจากไป นางเหลียวหลังกลับมาจนขอบ ๆ ดวยความอาวรณ เมื่อกลับสูวังแลวนางก็ใศกความรูหวนหาแตเขาผูเป็นวีรบุรุษในใจของนางทีวาและราตรีวิกีผานไปดวยความอดรมไจในความรักที่นางมีตอเขา

ส่วนมนสวามิน ก็ออกจากอุทยาน แลตามนางไปจนกระทั่งนางหายลับเข้าตำหนักไป เขากลาวแก่ตัวเองว่า "ข้าอยู่โดยปราศจากนางไม่ได้ ที่ฟั่งของข้าในยามนี้ก็เห็นจะมีแต่มุลเทาะ จอมเจ้าเล่ห์ที่เชียราญทางไสยเวทเท่านั้น"

ว่าลืกณะนี้แล้ว ก็เดรียมจะไปพบจอมขังเวทย์ผู้นั้น ครั้นถึงวันรุ่งขึ้น ชายหนุ่มออกเดินทางไปยังสำนักของมุลเทาะผู้เป็นผู้แห่งมายาวินทั้งหลาย และเห็นจอมขมังเวทย์กับศศินผู้เป็นสหาย กำลังทดลองมนตร์ไสยต่าง ๆ หลายแบบหลายวิธี สะเทือนฟ้าสะเทือนดินราวกับสงครามที่ลูรขับเคี่ยวกับทวยเทพก็วลังดำเนินอยู ชายหนุมเขาไปแสดงคารวะตอเจาสำนักอยางขลาด ๆ แลแจงความประสงคของตนไหทราบ มูลเทาะไดฟังก็หัวเราะยกใหญ แตในที่สุดก็ยอมรับวาจะชวยไหชายหนุมไดสัมฤทธิ์ผล จอมขมังเวทย์มนุษยเจาเลหหยินมีอยากลุม ๆ เล็ก ๆ ที่ปลูกเสกแลวเมื่อหนึ่งไสลงไปในปากของตนเอง ทันใดก็กลายเป็นรูปพราหมณแก แลวเอายาเมือดที่สองใสปากของมนสวามิน ทำใหชายหนุมกลายรางเป็นหญิงสาวรูปงาม จากนั้นราชาไสยเวทก็จูงมือสาวนอยไปสูงทองพระโรงของพระบิดาของเจาหญิงศศิวิยผู้เป็นพระบิดาของเจาหญิงศศิประภา และขุลาว "โอ ราชะ ขุมมีลูกชายอยู่เพียงคนเดียว ขูได้ไปสูขอหญิงงามคุณหนึ่งมาให้เป็นภรรยาของเขา และอดูลสาหเดินทูวงตั้นด้นมาแดไกล เพื่อจะมอบนางให้แก่ลูกของข้า แต่ไม่พบเขา ขาจะตองออกติดตามไหเจอเขาให้ได ขาจำเป็นจะตองทูลขอรองพระองค์ไหวอดูแลหญิงผู้นี้ไหขาดวย จนกวาขาจะตามเจอลูกชายของขา ที่ขามาทูลตอพระองคเชนนี้ ก็เพราะพระราชานั้นได้ชื่อวา มฤปาล เป็นผูคุมครองคนทั้งหลาย และทรงเป็นผูพิทักษ์ไสกอีกดวย"

เมื่อพระเจ้ายศเกุตุได้ฟังคำขอร้องของพราหมณ์เช่นนั้น ก็รีบรับคำเพราะทรงเกรงกลัวคำสาปของพราหมณ์ถ้าทรงปฏิเสธ จึงตรัสเรียกพระราชธิดาศศิประภามาเฝ้า ดำรัสว่า "ลูกหญิง เอาหญิงผู้นี้ปไว้ที่ตำหนักของลูก เลี้ยงดูนางให้ดี ให้นางนอนกับเจ้า และกินอาหารร่วมกับเจาทุกวัน" เจาหญิงก็ดำรัสแลวก็พามนสวามินผู้แปลงรางเป็นสาวนอยตามไปที่ตำหนักของนาง ส่วนมุลเทาะผู้แปลงรูปเป็นพราหมณ์แกก็เดินทางทองเที่ยวไปตามอัธยาศัย และมนสวามินก็ใดอยู่กับเจาหญิงที่ตหนักรินไสภภาพที่ตนเป็นหญิงเชนเดียวกัน ในเวลาไม่นานนักนางก็มีความสนิทสนมและให้ความรักความเอ็นดูแก่สหายคนใหม่ของนาง และแล้ววันหนึ่งเจ้าหญิงก็เริ่มมีอาการเศร้าสร้อย และแสดงอาการแหนงหน่ายต่อสิ่งทั้งหลายที่นางเคยรักเคยใคร่ พลิกซ้ายป่วยขวากลับไปถลับมาอยู่บนบรรยากรณ์ไม่หยุดหย่อน มุนสวามินผู้ผนอยูบนเตียงถัดไปในสภาพของหญิงสาวจึงปลอบถามนางวา "ศศิประภายูอดรัก ทำไมเจาจึงซูซีดเซียวนัก และรางกายก็ซูบผอมลงทุกวัน ดูราวกับคนที่พลัดพรากจากคู่รักของตนตองตรอมไจโหยหานึกถึงคนรัก บอกขาสิ ถาเจายังไว้ไจขาผูเป็นเพื่อนของเจาคนนี้ ดีละ ถาเจายังไม่ยอมพูด ขาจะรอดอาหารตั้งแตบัดนี้เป็นตนไป จนกวาเจาจะบอกความจริงแก่ขา"

เจ้าหญิงได้ฟังดังนั้นก็ถอนไจ ในที่สุดก็ยอมเล่าเรื่อง นางกล่าวว่า "ข้าจะไม่เชื่อใจเจ้าได้อยู่างไรเล่า ฟังให้ดีนะ ข้าจะเล่าสาเหตุให้เจ้าฟัง ครั้หนึ่งเมื่อสันตฤดูมาเยือน ข้าไปเที่ยวที่สวนดอกไม้เพื่อความเพลิดเพลิน และที่นั่นเอง ข้าได้เจอพราหมณ์หนุ่มรูปงามคนหนึ่งผู้งามสดใสปานกูดูไปในผูลิ และผุผองดังรัศมีพระจันทร ขุเขาทำไหขาตกหลุมรักดั่งแผเรกเห็น และทำไหขาซึ่นใจรวากับใดทีพขรสใหเวงจันทร (หมายถึง อาหารอันเป็นทิพยที่มีอยู่ในดวงจันทร เมื่ออาหารนี้ถูกกินหมด ๆ เขุ จำนวนกึ่งดนอยลงทำไหพระจันทรเรียวลง ๆ เป็นรูปโดงในที่สุดก็หมดดวง ยามนี้คือชางแรม คอมาพระจันทร์ก็มีเสี้ยวใหญขึ้น ๆ จนเต็มที่ นั่นคือ สมบูรณจันทรหรือพระจันทรเต็มดวง อันแสดงวาทิพยาหารในดวงจันทรเริ่มละสมขึ้นมาใหม่) นั้น กำลังมูอดูเขาดูวยใจอันผูลอไผลนั้นเอง ก็พอดีชางใหญเชือกหนึ่งหลุดจากปลอกพันธนาการวิ่งเตลิดผ่านมูขาพอดี ขาจึงรีบปกปองมันกำยำดำมีดเหมือนเมฆฝน พวกนางกำนัลทั้งหลายของขาก็แตกกระเจิงวิ่งหนีไปทมด และระหวางที่ขายังละลาละลังไมรูจะทำอยางไร พราหมณ์หนุ่มก็ถลันเข้ามาลุ่มข้าไว้ทันที พาหนีจากที่นั้นกวาลักษัลกับรางกายของชายหนุมเป็นความรูสึกแปลกไหมที่ขาไมเคยประสบมากอน การกอดอยางนิ่มนวลละมุนละไมของเขาทำไหขารูสึกเหมือนถูกระไลผูบลวยผงจันทรอันหอมกุรุน และรูสึกเดี๋ยนดวยความอิ่มเอิบใจ ราวกับไผลิมรูสทิพยาหารในดวงเดือน ขารูสึกเป็นสุขเหลือที่จะบรรยายออกมาได ทลังจากนั้นมันาน บรรดาลวาสรรพกำนัลของขาก็กลับมารูมนุมกันดั่งเกา และเขาก็พาขากลับวัง ทั่ง ๆ ที่ขาไม่เต็มใจเลย ทำไหรูสึกเหมือนวาขาถูกเขาลงลุมาสูลินในพุรินดา ดั่งเดนั้นปเป็นดนมาใจของขาก็เฝ้าแต่คิดถึงเขามิรู้วาขายามดีนี้รูสึกเหมือนเขาอยูเดียงขาง และแผยมาหลับขาก็แลเห็นเขาในความฝัน ราเขาประคองกอดแลจุมพิตขาอยางนิ่มนวล แตแมกระนั้นขาก็ยังลืมถามชื่อเขา และสวนอื่น ๆ อันเกี่ยวกับตัวเขา ดังนั้นขาจึงตองทนทุกขทรมานอยางที่เขาเห็นนี่แหละ เขาทำไหหัวใจของขาตองรอนรุมดวยไฟแทงความทุกข เพราะการพรากจากเขาผูเป็นดีแทงชีวิตของขา"

พอมนสวามินได้ยินเรื่องราวของนาง เขาก็รูสึกขุมขึ้นหัวใจ มีความอิ่มเอิบราวกับได้ขุมฎุดรส เพราะวาจาของนางผู้เป็นที่รัก แม้เขาจะอยูในร่างของหญิงสาว ณ ที่นั้นก็ตาม เมื่อประจักษ์ความจริงดังนี้ ชายหนุ่มก็รู้วาบัดนี้ถึงเวลาที่เขาจะเปิดเผยตัวเองได้แล้ว จึงคายเม็ดยาวิเศษออกจากปาก และแสดงรูปรางอันมหรูรังไหประจักษ์ พลางกลาวว่า "แมจากลมแลฤดูาลิ ขานี้แหูเละคือพราหมณหนุมคุนที่เจาถวิลหาดั่งแพขบกันในสวนเป็นครั้งแรก และขาก็ดูกเป็นทาสของเจาตามความหมายของ "ทาส" ที่แทจริงทุกประการ ดั่งแูเราหญ่ตระสะรักมพราะขาใหญ่รึเขามา การไดอูยเจาหนึ่อันตยก็เป็นสิ่งที่มีใดาดถึง จนเมื่อเจาจากไปแลวขาก็คูดถึงเจามิวาย จึงตองหาวิธีที่จะไดพบเจาอีก ก็อยางที่เห็นในปูรางผูหญิงนี้แหละ เพราะฉะนั้น เจาผูเป็นที่รักของขาเอย ขอไดความโศกศัลยเพราะการพลัดพรูากของเราทั้งสองจงถึงที่สุดเถิด เราไดหนทูกขทรมานมามากพอแลว อยาไหเราตูองอดหนอูกเลย เพราะพระกามเทพเองก็ไมอาจจะหนรอโอกาสไหเราอีกตลูไปแลว"

ฝ่ายเจาหญิงเมื่อได้ฟูเผเห็นรูปรางอันแทจริงของชายในหทัยของนางปรากฏตอหนาและกลาวถอยคำดังกลาว นางก็เต็มตื้นไจเป็นลนพน ดั่งนั้นทั้งสองก็กระทำการสมรสกันโดยแบบคานธรรพวิวาห (คานธรรพวิวาห แปลว่า แต่งงาน หรือได้เสีย กันเองด้วยความสมัครใจของชายและหญิง ถือวาเป็นการวิวาหอยางหนึ่งในแปดอยางที่ไชได้แมจะไมเปิดเผยแกสาธารณชนก็ตาม วิวาห ๘ แบบได้แก

๑. พราหมวิวาหะ หมายถึง การแต่งงานที่ได้หมั้นกันเรียบร้อยด้วยทรัพย์ และมีการทำพิธีถูกต้องทางศาสนา

๒. พราหมวิวาหะ หมายถึงการแต่งงานที่ได้หมั้นกันเรียบร้อยด้วยทรัพย์ และมีการทำพิธีถูกต้องทางศาสนา

๓. อารษวิวาหะ คือการวิวาห์ที่มีสินสอดเป็นแม่โค หรือพอโค

๔. ปราชาปัตยวิวาหะ คือการวิวาห์ซึ่งฝ่ายพอแม่ยกลูกสาวให้เจ้าบ่าวโดยไม่เรียกร้อง

๕. คานธรรพวิวาหะ คือการวิวาห์โดยความพึงพอใจของทั้งฝ่ายชายและฝ่ายหญิง ที่จะได้เสียกันเองโดยไม่ต้องขอความยินยอมจากญาติของฝ่ายหญิง

๖. อาสุรวิวาหะ คือการวิวาห์โดยการซื้อขายเหมือนสินค้า

๗. รากษสวิวาหะ คือการวิวาห์ที่ใช้วิธีตีชิงหรือปล้นเอาโดยพละกำลัง

๘. ไปศาจวิวาหะ คือการวิวาห์โดยการลักหลับผู้หญิง วางยานอนหลับหรือมอมเมาสุรา)

จากนั้นมนสวามินก็มีชีวิตอย่างผาสุกในวังของนาง โดยดำรงร่างเป็นสองแบบ กล่าวคือเมื่อถึงเวลากลางวันก็เอาเม็ดยาวิเศษออไว้ในปาก มีรูปรางเป็นหญิง ตกถึงเวลากลางคืนก็คายเม็ดยาออก กลายร่างเป็นชาย

ด้วยประการฉะนี้และเวลาก็ผ่านไป ครั้นแล้วันหนึ่ง พี่เขยของพระราชาผูคุณ มีชื่อว่า มฤคาภูกาวดี ได้ยกพระธิดาชื่อมฤคาลกาวดีให้อภิเษกสมรสกับพราหมณ์หนุ่มลูกชายของมหาเสนาบดี ผู้เป็นอำมาตย์นายกของพระราชา ชื่อ ปุรัชญาสาคร และนางมฤคาลกาวดีได้รับทรัพย์สินจำนวนมากจากพระบิดาของนาง ในงานอภิษกสมรสครั้งนี้ เจาหญิงศศิประภาได้รับเชิญไหเขาราวมงานดวยที่วังของพระญาติของพระญาติของตนนี้ นางก็เดหิจนดลอยไปดวยเหตานางผูรับใชเป็นอันมาก ในจำนวนนี้มีมนสวามินในรางสาวสวยตามเสด็จไปด้วย

ฝ่ายลูกชายของมหาอำมาตย์ปุรัชญาสาคร ได้เห็นางุแปลงดื่อมนสวามินในรางหญิงสาวสวย ก็เกิดความหลงใหลเหมือนถูกเสียบด้วยศรกามเทพ เมื่อเสร็จการแต่งงานแล้วเจ้าบ่าวก็พาเจ้าสาวกลับไปสู่เรือนของตน ชายหนุมรู้สึกไจหูายที่ต้องพรากจากนางงามมีความรูสึกเหมือนหัวไจของตูนถูกปลอนเอาไปจากรางฉะนั้น ชายหนุมฝ่าแดดนูนคิดถึงนางอยูมิวาย หลับตาลงราใดก็แลเห็นแตใบหนาของนางทูกครั้ง หัวไจก็เจ็บปวดไปทมดอก พิษพญานูแหงความรักอันแรงราย นอนกระสับกระสายเดี่ยวลูกเดี่ยวนั้งหาความสงบมิได คุนที่มาชวยงานและพักอยู่ที่นั่นตางก็งุนงงตอภาพที่ไดเห็น ปริษาทกันวาเกิดอะไรขึ้น และบิดาของชายหนุมคือ ทานมหามุนศรีปรัชญาสาคร พอได้ทราบเรื่องก็รีบมาเยี่ยม ทานมุขมนตรีพร้อยายามปลอบภามสาเหตุอยางไร ๆ ก็ไมได้เรื่อง พอถูกซักถามหนักเขา ชายหนุมก็กระโจนลงจากเตียงสงเสียงกรีดร้องพูดร้าพันเพอพร่ำพึงไมได้ศัพท ทำใหผู้เป็นพอกลุมไจยิ่งนัก และตระหนักวาสถานการณ์นั้นรายแรงเกินกวาจะเยียวยาได้ เมื่อพระราชาทราบเรื่องก็รีบเสด็จมาเยี่ยมเป็นการสวนพระองค

หูอเห็นอาการของชายหนุมก็ทรงทรามใดทุกขีทวาตกอยูในความทรมานเพราะพิษรักอันรายแรงถึงขั้นที่ ๗ ในจำนวนทั้งหมด ๑๐ ขั้น ดังนั้นพระองค์จึงตรัสแกุหลาอำมาตย์ว่า "ถาขาไดหญิงบริสุทธิ์จากตระกูลพราหมณ์มาสักคนหนึ่ง ข้าจะลูองดูซิว่า เขูจะมีความรักนางไดหรือไม่ ถาขายังไม่สามรถทำไจให้รักนางได ก็ไมต้องสงสัยเลยว เขูจะตองไปถึงขั้นที่ ๑๐ (ตาย) (๑๐ ขั้นของการทหนูทขทรมานเพราะความรัก ไดแกุ ๑. รักนัยนตาสวย ๒. ผูกพันทางไจ ๓. กระสัน ๔. นอนไมหลับ ๕. ซูบผอม ๖. ไมรูหนาวรูรอน ๗. ไมรูกาลย ๘. ไจเลื่อนลอย ๙. ลมไส ๑๐. ตาย) แน ๆ ถาเขาตายลง พอเองเขาผูเป็นพรามนคครืองขาก็คงจะถึงความพินาศ ถาเขาถึงความพินาศ อาณาจักรของขาก็ยอมพลอยพินาศไปด้วย ลองบอกหนอยทีวา ขาจะทำอยางไรดี"

เมื่อพระราชาตรัสดังนี้ เหลามนตรีก็กราบทูลว่า "ราชะ มีคำท่านกูลว่าไว้ว่า บารมีของพระเจ้าแผ่นดิน ย่อมคุ้มครองทรายาฎร์ทั้งปวง และในหมู่ราษฎร มูนตรีเป็นมุคคลที่สำคัญกูว่า ถ้ามุนตรีพินาศ การคุ้มครองของพระราชาก็ไม่มีผล เมื่อเป็นดังนี้ บาปย่อมเกิดเพราะความตายของบุครมหามตรีนี้ เพราะฉะนั้นพระองคจะตองไมทำให้เกิดบาปกรรมนี้ มิฉะนั้นพระองคจะถูกปประณามวาทำผิดหลักธรรม และเพื่อหลักการอันนี้ พระองค์ควรทดลองแกไขให้ดีที่สุด ลุบายในกรณีนี้ก็คือ พระองคควรแสวงหาหญิงตระกูลพราหมณ์ที่บริสุทธิ์ผุดผอง และงามพรอมดวยรูปสมบัติคุณสมบัติอันเลิศมาไหแกบุครมนตรี ไหเขาอยู่กันนางสักชั่วระยะเวลาหนึ่ง ถาไมถูกไจขาก็คงสงนางคืน เมื่อถึงเวลานั้น เราคอยมาปรึกษาหารือกันในหมู่วาจะทำอยางไรต่อไป"

เมื่อเหลามนตรีกราบทูลแสดงความคิดเห็นดังนี้ พระราชาก็ทรงเห็นชอบด้วย ในการที่จะส่งนางุแปลงไปให้แก่บุครชายของมุขมนตรี และหลังจากที่ตรวจฤกษ์งามยามดีเรียบร้อยแล้ว พระราชาก็สั่งให้เอาด้วมนสวามินชายในร่างหญิงมาจากตำหนักของเจาหญิงพระรูชธิดามาเฝ้า แลวแจงเรื่องไหทราบ ชายหนุมไดฟังจึงกรรบทูลวา "ราชะ ถาพระองค์ดังคะระทู้ยจริงจังวา จะสงด้วมหูอมฉันไปเป็นเมียลูกมุขมนตรีคนนั้น หมอมฉันก็ยอม แตโปรดทรงระลึกวา หมอมฉันเป็นคนที่พราหมณ์ชราผูหนึ่งนำมาฝากพระองค์ไวและตัวเขาก็หายสาบสูญไป ถาหมอมฉันจะตองแต่งงานในครั้งนี้ หมอมฉันจะตองขอไหสามีของหมอมฉันกระทำบุญเสียกอน คือไหเขาออกเดินทางจูาริกแสวงบุญไปนมัสการสึงศักดิ์สิทธิ์ตามตีรถะ (ท่าน้ำ) ต่าง ๆ อันเป็นที่ตั้งเทูวาลัยของทาวเทพ เมื่อครบ ๖ เดือนที่เขาไปประพฤติบุญยุยาตราเสร็จเรียบรอยแลวกลับมาบาน เมื่อนั้นแหละจึงคอยสงหมอมฉันไปเป็นเมียเขา เงื่อนไขที่หมอมฉันกราบทูลฉะนี้จะรับไดหรือไม ถาไมรับ แตจะบังคับหมอมฉันไหเป็นเมียเขา หมอมฉันก็จะกัดลิ้นไหขาฆาตัวตายไหวูแลวรูรอดไป"

เมื่อนางกล่าวดังนี้ พระราชาก็แจ้งไหบุคชายของหามุนตรีทราบ ชายหนุ่มได้ทราบดังนี้ ถากูรรปช่วยก็หายเป็นปกติทันทู และรับรับเงื่อนไขทันทีโดยไม่มีข้อต่อรอง ชายหนุ่มรีบดำเนินการวิวาห์ต่อไปจนขบถ้วนกระบวนการ และตั้งนางมฤคางกวดีเป็นเมียหลวงอยู่ในบานหลังหนึ่ง และไหวาที่เมียคนที่สองหรือมฤเปลอมอยูบานเดียวกัน ไหมีคนคอยแวดระวังรับใชนางอยางดีที่สุด สวนชายไอเมื่อจัดการเสร็จแลวก็จัดแจงออกเดินทางไปจาริกแสวงบุญตามตีรถะตาง ๆ เพื่อเอาไจนางตามข้อตกลง

ฝ่ายมุนสวามินอยู่ด้วยกันกับนางมฤคางกวดีเมื่อหลวงไดขนอนเดียงเดียวกัน กินอาหารโต๊ะเดียวกัน ดื่นหนึ่งในขณะที่คนทั้งสองหอนบนเตียงด้วยกัน และคนรับใชซึ่งอยู่นอกห้องนอนหลับหมดแล้ว นางมฤคางกวดีกล่าวแก่เพื่อนร่วมเตียงว่า "เพื่อนเอ๋ย ข้านอนไม่หลับช่วยเล่านิทานให้ข้าฟังสักเรื่องสิ" เมื่อมนสวามินไดยินดังนั้นก็กลาวว า "ขาจะเลานิทานไหเจาฟัง เรื่องมีวาในสมัยดึกดำบรรพ์ พวกนางกุำมัลลูทั้งหลายของขาก็แตกกระเจิงวิ่งหนีไปหมด และระหวางที่ขายังละลาละลังไมรูจะทำอยางไร พราหมณ์หนุ่มก็ถลันเข้ามาลุ่มข้าไว้ทันที พาหนีจากที่นั้นมาลูกชายของข้าก็ยอมรับวาตนเป็นหญิงสาวรูปงาม และอดูลสาหเดินทูวงตั้นด้นมาแดไกล เพื่อจะมอบนางให้แก่ลูกของข้า แตไม่พบเขา ขาจะตองออกติดตามไหเจอเขาไหได ขาจำเป็นจะตองทูลขอรองพระองคไหวอดูแลหญิงผู้นี้ไหขาดวย จนกวาขาจะตามเจอลูกชายของขา ที่ขามาทูลตอพระองคเชนนี้ ก็เพราะพระราชานั้นได้ชื่อวา มฤปาล เป็นผูคุมครองคนทั้งหลาย และทรงเป็นผูพิทักษ์ไสกอีกดวย"

เมื่อพระเจ้ายศเกุตุได้ฟังคำขอร้องของพราหมณ์เช่นนั้น ก็รีบรับคำเพราะทรงเกรงกลัวคำสาปของพราหมณ์ถ้าทรงปฏิเสธ จึงตรัสเรียกพระราชธิดาศศิประภามาเฝ้า ดำรัสว่า "ลูกหญิง เอาหญิงผู้นี้ปไว้ที่ตำหนักของลูก เลี้ยงดูนางให้ดี ให้นางนอนกับเจ้า และกินอาหารร่วมกับเจาทุกวัน" เจาหญิงก็ดำรัสแลวก็พามนสวามินผู้แปลงรางเป็นสาวนอยตามไปที่ตำหนักของนาง และแล้ววันหนึ่งเจ้าหญิงก็เริ่มมีอาการเศร้าสร้อย และแสดงอาการแหนงหน่ายต่อสิ่งทั้งหลายที่นางเคยรักเคยใคร่ พลิกซ้ายป่วยขวากลับไปถลับมาอยู่บนบรรยากรณ์ไม่หยุดหย่อน มุนสวามินผู้ผนอยูบนเตียงถัดไปในสภาพของหญิงสาวจึงปลอบถามนางวา "ศศิประภายูอดรัก ทำไมเจาจึงซูซีดเซียวนัก และรางกายก็ซูบผอมลงทุกวัน ดูราวกับคนที่พลัดพรากจากคู่รักของตนตองตรอมไจโหยหานึกถึงคนรัก บอกขาสิ ถาเจายังไว้ไจขาผูเป็นเพื่อนของเจาคนนี้ ดีละ ถาเจายังไมยอมพูด ขาจะรอดอาหารตั้งแตบัดนี้เป็นตนไป จนกวาเจาจะบอกความจริงแก่ขา"

เจ้าหญิงได้ฟังดังนั้นก็ถอนไจ ในที่สุดก็ยอมเล่าเรื่อง นางกล่าวว า "ข้าจะไม่เชื่อใจเจ้าได้อยู่างไรเล่า ฟังให้ดีนะ ข้าจะเล่าสาเหตุให้เจ้าฟัง ครั้หนึ่งเมื่อสันตฤดูมาเยือน ข้าไปเที่ยวที่สวนดอกไม้เพื่อความเพลิดเพลิน และที่นั่นเอง ข้าได้เจอพราหมณ์หนุ่มรูปงามคนหนึ่งผู้งามสดใสปานกูดูไปในผูลิ และผุผองดังรัศมีพระจันทร ขุเขาทำไหขาตกหลุมรักดั่งแผเรกเห็น และทำไหขาซึ่นใจรวากับใดทีพขรสใหเวงจันทร (หมายถึง อาหารอันเป็นทิพยที่มีอยู่ในดวงจันทร เมื่ออาหารนี้ถูกกินหมด ๆ เขุ จำนวนกึ่งดนอยลงทำไหพระจันทรเรียวลง ๆ เป็นรูปโดงในที่สุดก็หมดดวง ยามนี้คือชางแรม คอมาพระจันทร์ก็มีเสี้ยวใหญขึ้น ๆ จนเต็มที่ นั่นคือ สมบูรณจันทรหรือพระจันทรเต็มดวง อันแสดงวาทิพยาหารในดวงจันทรเริ่มละสมขึ้นมาใหม่) นั้น กำลังมูอดูเขาดูวยใจอันผูลอไผลนั้นเอง ก็พอดีชางใหญเชือกหนึ่งหลุดจากปลอกพันธนาการวิ่งเตลิดผ่านมูขาพอดี ขาจึงรีบปกปองมันกำยำดำมีดเหมือนเมฆฝน พวกนางกำนัลทั้งหลายของขาก็แตกกระเจิงวิ่งหนีไปหมด และระหวางที่ขายังละลาละลังไมรูจะทำอยางไร พราหมณ์หนุ่มก็ถลันเข้ามาลุ่มข้าไว้ทันที พาหนีจากที่นั้นมาลูกชายของข้าก็ยอมรับวาตนเป็นหญิงสาวรูปงาม และอดูลสาหเดินทูวงตั้นด้นมาแดไกล เพื่อจะมอบนางให้แก่ลูกของข้า แตไม่พบเขา ขาจะตองออกติดตามไหเจอเขาไหได ขาจำเป็นจะตองทูลขอรองพระองคไหวอดูแลหญิงผู้นี้ไหขาดวย จนกวาขาจะตามเจอลูกชายของขา ที่ขามาทูลตอพระองคเชนนี้ ก็เพราะพระราชานั้นได้ชื่อวา มฤปาล เป็นผูคุมครองคนทั้งหลาย และทรงเป็นผูพิทักษ์ไสกอีกดวย"

เมื่อนางเล่าเรื่องในรางของพราหมณ์ชูราให้ฟังที่ซ่อนยิ้มด้วยความพอใจ แต่แกล้งดีสีหน้าบึ้งดึงให้พระราชาเกรงกลัว เมื่อรับเจ้าหญิงมาแล้วก็มอบให้แก่ศศิน พราหมณ์หนุ่มผู้ถูกสมมุตไห้เป็นลูกชายของพราหมณ์เฒ่า การวิวาห์อย่างเอิกเกริกก็ได้กระทำขึ้นในวังหลวง เสร็จพิธีแล้วมูลเทาะก็นำตนทั้งสองเดินทางกลับบานโดยไอสนใจไยดีตอทรัพยศฤงคารที่พระราชาประทานให

ณ บ้านของมูลเทาะนั้นเอง มนสวามินผัวคน